

Arbejdsrettens dom af 24. november 2015

I sag nr.: AR2015.0219

Dansk Arbejdsgiverforening
for
Danske Malermestre
(advokat Helge Werner)
mod
Landsorganisationen i Danmark
for
Malerforbundet i Danmark
(jurist Dennis Schnell-Lauritzen)

Dommere: Poul Flemming Hansen, Peter Stenholm, Thomas Rønnow, Thomas Rørdam (retsformand), Benny Rosberg, Tage Arentoft og Arne Sørensen.

Sagen angår, om der den 4. marts 2014 blev indgået aftale mellem Danske Malermestre og Malerforbundet i Danmark om ændringer i den mellem parterne gældende prisliste, således at disse ændringer skulle være gældende uafhængigt af udfaldet af de sideløbende overenskomstforhandlinger.

Påstande

Klager har nedlagt følgende påstande:

1. Malerforbundet i Danmark skal anerkende, at aftale af 4. marts 2014 med tilhørende bilag skal implementeres i parternes fælles prisliste.
2. Malerforbundet i Danmark skal til Dansk Arbejdsgiverforening betale en efter Arbejdsrettens skøn fastsat bod.

Indklagede har nedlagt påstand om frifindelse.

Sagsfremstilling

Af parternes overenskomst for 2014 – 2017 fremgår bl.a.:

”§ 7. Akkordarbejde

Bygningsmalere - akkord eller timeløn

...

1. b. Alt bygningsmalerarbejde udføres på akkord efter den for faget gældende prisliste, hvis arbejdet findes opført i denne.”

Den i overenskomsten nævnte prisliste har i en årrække været gældende mellem parterne.

Den 1. februar 2012 blev der indgået organisationsaftale mellem Malerforbundet i Danmark og Danske Malermestre, hvoraf fremgår bl.a.:

”I forbindelse med overenskomstforhandlingerne 2010 blev der opnået enighed om følgende:

...

”Overenskomstens parter er enige om at nedsætte et udvalg, der skal komme med oplæg til en modernisering og forenkling af prislisten med henblik på fremme af akkorden.

...

Der blev efterfølgende udarbejdet kommissorium for udvalgets arbejde:

...

Udvalget består af repræsentanter fra Malerforbundet i Danmark og Danske Malermestre.

Udvalget skal udarbejde forslag til ny prisliste, hvor behandlinger – der aldrig eller kun meget sjældent udføres – udgår. Udvalget skal endvidere udarbejde forslag til hvilke behandlinger, der kan sammentrækkes – enten fordi det ud fra en faglig vurdering giver mening eller fordi det i sig selv forenkler prislisten. Prislisten skal indgå i dette arbejde.

På baggrund af ovenstående vurderes opmålingsprincipperne.

Udvalgets endelige forslag, der i form skal præsenteres som den eksisterende prisliste, skal indeholde forslag til prisfastsættelse af de enkelte behandlinger.

Udvalgets mandat er udelukkende at udarbejde forslag til ny prisliste, der endeligt skal godkendes af organisationernes kompetente forsamlinger. Den godkendte prisliste vil herefter udgøre det grundlag, der skal forhandles sammen med overenskomsten.

...”

Udvalget har nu afsluttet sit arbejde, som er blevet godkendt i Malerforbundet i Danmark og Danske Malermestre.

Det er begge parter vurdering, at udvalgets arbejde er omkostningsneutralt.

For så vidt angår den nye prislistes ikrafttræden er der enighed om følgende:

Den nye prisliste træder i kraft den 1. september 2012. Den nye prisliste finder således anvendelse på arbejde, der påbegyndes fra og med den 1. september 2012.

...

Nærværende organisationsaftale indgås under forudsætning af Dansk Arbejdsgiverforenings endelige godkendelse.”

Der viste sig efterfølgende behov for justering af prislisen, og parterne indledte forhandlinger herom. Af mødereferat af 13. januar 2014 udarbejdet af Carsten Niebuhr, formandssekretær hos Malerforbundet i Danmark, fremgår om disse forhandlinger bl.a.:

”Mødet afholdt efter ønske fra DM.

...

DM havde fået mange positive tilbagemeldinger, men også nogle få negative.

De negative tilbagemeldinger går på at:

Radiatorpriserne er steget uforholdsvist meget.

Flere gange spartling på vægge

3 gange maling på vægge

Ny opmålingsprincip på dørpartier

Opsætning af filt på lofter.

...

Samlet set:

Ny kolonne for Jernpriser samt radiatorer efter løbende mål giver ingen mening i en forenklet prisliste. Det bryder med de principper udvalget forsøgte at opnå.

Medgiver at der mangler pris på fuldstrygning med Hæftegrund eller rustbeskyttelse.

Flere gange spartling på vægge forekommer uhyre sjældent, og hvis det gør bruges pris 118, som dermed giver en mindre pris end den gamle prisliste.

Flere gange maling af vægge opvejes også af pris 136, og medfører derfor ikke de store stigninger i svendenes indtjening.

DM's konklusion vedrørende konsekvens beregningerne var kendt stof, da udvalget afsluttede sit arbejde, men der var der taget forbehold for mængden af det forskellige arbejde. Derfor mener Forbundet stadig at det for ca. 90 % af arbejdet, er prisneutralt med den nye prisliste.

Undertegnede finder at forslagene fra Danske Malermestre ligger lang fra den prisliste Malerforbundets Hovedbestyrelse har godkendt, og jeg mener ligeledes at forslagene ligger uden for Prisudvalgets mandat.

...

Jeg finder DM's konklusioner og forslag, mere hører til ved overenskomstforhandlingerne end i udvalgsarbejde.”

I forbindelse med parternes overenskomstforhandlinger i foråret 2014 blev der udfærdiget en række uunderskrevne protokollater, herunder protokollat nr. 3 af 27. februar 2014 om akkordafsavnstillæg, protokollat nr. 4 af samme dato om kædeansvar og udateret protokollat nr. 23 om prislisen. Det sidstnævnte protokollat indeholder en række justeringer af prislisen og bygger på udvalgets anbefalinger og de efterfølgende drøftelser og forhandlinger mellem parterne.

Den 4. marts 2014 underskrev Danske Malermestre ved formand Per Vangekjær og Malerforbundet i Danmark ved daværende formand Jørn Erik Nielsen følgende aftale:

”Aftale mellem Danske Malermestre og Malerforbundet i Danmark

Ved møde d.d. mellem Danske Malermestre og Malerforbundet i Danmark er der opnået enighed om, at det ved overenskomstforhandlingerne foreliggende protokollat vedrørende regulering af den nye prisliste med Malerforbundets forslag til ændringer kan underskrives og træde i kraft umiddelbart efter de afsluttede overenskomstforhandlinger.

Aftalen udformes som en organisationsaftale.”

Der er enighed om, at det protokollat, der henvises til i aftalen, er protokollat nr. 23.

Samme dag kl. 16.59 skrev Jørn Erik Nielsen til Forligsinstitutionen, at det ikke var muligt for parterne at nå til enighed om fornyelse af overenskomsten, og at man derfor måtte acceptere resultatet af det mæglingsforslag, som forligsmanden forventedes at fremsætte på det private arbejdsmarked.

Af referat af organisationsmøde den 7. april 2014 mellem Malerforbundet i Danmark og Danske Malermestre, udarbejdet af Danske Malermestres direktør Ole Draborg fremgår bl.a.:

”Formålet med mødet var at drøfte implementeringen af mæglingsforslaget i Danske Malermestres og Malerforbundets overenskomst.

Danske Malermestre indtog det synspunkt, at overenskomsten er en minimallønsoverenskomst, og derfor skal følge de bestemmelser i mæglingsforslaget, der regulerer minimallønsoverenskomsterne.

Malerforbundet mente derimod, at overenskomsten er en normallønsoverenskomst, og henviste til en voldgiftskendelse fra 1985, hvor det afgøres, at Danske Malermestres og Malerforbundets overenskomst er en normallønsoverenskomst. Overenskomsten skal derfor reguleres med de bestemmelser i mæglingsforslaget, der gælder for normallønsoverenskomster.

Danske Malermestre anførte, at man ikke kunne undgå at skulle tage stilling til spørgsmålet, da ledelsen i Dansk Byggeri havde den faste overbevisning, at der var tale om en minimalløns overenskomst.

Parterne aftalte at få afklaret spørgsmålet ved en faglig voldgift, der pga. sagens hastende karakter skulle tilstræbes afholdt så hurtigt som muligt. Man aftalte endvidere,

at de ændringer af prislisten, der blev aftalt ved en organisationsaftale under overenskomstforhandlingerne, blev implementeret i prislisten, når voldgiftsretten var kommet med sin afgørelse.”

Referatet blev sendt til Malerforbundet i Danmark, som under en efterfølgende mailkorrespondance oplyste ikke at være enig i referatet for så vidt angår det anførte om, at der skulle være opnået enighed om implementering af ændringerne til prislisten. Af mail af 26. maj 2014 fra forhenværende næstformand i Malerforbundet i Danmark, Rasmus Gunnarson, fremgår herom bl.a.:

”Jævnfør den tekst der er skrevet i den omtalte aftale, nemlig at den ”kan” underskrives efter overenskomstforhandlingerne, forbeholder vi vores standpunkt. Det var ud fra den forudsætning, at der blev indgået en overenskomstaftale og det var ligeledes derfor forhandlingsudvalget ville have dette ord indført. Jeg vil her henlede opmærksomheden på at det netop var derfor at protokollatet ikke blev underskrevet på daværende tidspunkt.

Jeg vil bestemt ikke afvise at der kan underskrives en sådan aftale, men det kræver at vores hovedbestyrelse tager endelig stilling til denne – og det vil den tage stilling til efter voldgiften.”

Af bladet ”Maleren” for september 2014 fremgår af lederen, som er skrevet af Jørn Erik Nielsen, bl.a.:

”I det seneste nummer af Danske Malermestres blad omtaler man den nyligt afholdte generalforsamling for foreningen.

Af dette referat fremgår det, at man er godt tilfreds med de overståede overenskomstforhandlinger, og at man har fået en ”relativt” billig overenskomst.

...

Til vores store overraskelse fremgår det også, at man har fået forhandlet en organisationsaftale hjem, der bl.a. betyder, at mellemstrygning bliver genindført, og at tillægget for loftbeklædning reduceres, ligesom der fremover vil være tre radiator typer. I den forbindelse gælder man sig over, at prislisten bliver billigere. Til det er der kun at sige, at det fremførte kun er en skitse til en organisationsaftale, som kunne have været indgået, hvis de andre ting i overenskomsten var faldet på plads.”

Den 11. september 2014 fremkom opmanden i den faglige voldgift mellem parterne med en mundtlig tilkendegivelse, hvoraf det fremgår, at Danske Malermestre fik medhold i, at overenskomsten med tilhørende prisliste måtte anses for en minimallønsoverenskomst med den følge, at prislistens satser ikke skulle reguleres efter mæglingsforslagets afsnit om normallønsområder, men alene kunne kræves undergivet årlige forhandlinger mellem

overenskomstparterne. Den mundtlige tilkendegivelse blev fulgt op af en skriftlig tilkendegivelse den 17. september 2014.

I e-mail af 15. september 2014 skrev Ole Draborg til Jørn Erik Nielsen bl.a.:

”Nu hvor vi har fået overstået voldgiften, må vi se at få trykt en ny overenskomst.

...

For så vidt angår prislisen fastslår kendelsen, at der ikke skal ske nogen regulering. De eneste ændringer, der skal indarbejdes i prislisen, er derfor de ændringer, der fremgår af aftalen af 4. marts 2014 med tilhørende protokollat.”

Den 17. september 2014 besvarede Jørn Erik Nielsen e-mailen således:

”Du må undskylde den lidt sene besvarelse. Det skyldes, at vi i går havde hovedbestyrelsesmøde, og jeg ville diskutere sagen med dem, når de nu alligevel var i huset. ...

Vedr. Indarbejdelse af ændringer i prislisen, mener vi ikke der er noget at indarbejde, i det vi aldrig fik en endelig aftale på plads. Du ved lige så godt som undertegnede, at den aftale du refererer til af 4. marts, var en aftale der skulle træde i kraft, såfremt vi nåede frem til en overenskomst i fællesskab, eller en for begge parter acceptabel løsning via et mæglingsforslag. Det blev desværre ikke tilfældet, så det er en enig hovedbestyrelse der ikke ønsker aftalen vedr. prislisen underskrevet.”

Ole Draborg besvarede samme dag e-mailen således:

”Hvad angår aftalen af 4. marts er jeg helt uenig med dig. Du har både over for mig i telefonen og ved organisationsmødet den 7. april givet udtryk for, at du ikke løb fra situationen. Og mig bekendt lå der ikke nogen forudsætninger vedrørende det videre forløb i forligsinstitutionen til grund for, om aftalen skulle gælde eller ej. Jeg synes, det er trist, at vi er nået så vidt, at en aftale mellem to formænd ikke længere kan stå til troende.”

Af Jørn Erik Niensens svar af samme dato, fremgår:

”Jeg løber ikke fra noget som helst. Jeg følger bare min hovedbestyrelses opfordring. Men synes du selv jeres behandling af os og vores fælles overenskomst og aftaler forløber tilfredsstillende? Og ja, det er trist, at et ord ikke er et ord længere, men prøv at se indad.”

Den 22. september 2014 skrev Ole Draborg til Jørn Erik Nielsen bl.a.:

”Som tidligere nævnt mener vi, at organisationsaftalen om prislisteændringerne skulle træde i kraft efter, at voldgiftsretten var kommet med sin afgørelse, og at aftalen hverken var betinget af voldgiftens udfald eller af en efterfølgende godkendelse af

Malerforbundets hovedbestyrelse. Det mener vi fortsat, og vi overvejer derfor pt. vores stilling.”

Jørn Erik Nielsen svarede samme dato således:

”Det er naturligvis træls, men uanset hvordan du end vender og drejer det, har dette intet med voldgiften at gøre. Hvis det læser lederen i det seneste nummer af maleren, som udkom 14 dage før voldgiften, vil du kunne se at undertegnede allerede der, gør opmærksom på at vi ikke har til hensigt at underskrive aftalen. Det var ene og alene en hensigtserklæring vi lavede, ved forhandlingerne den 4. marts.

Det kan godt være at man ikke fortalte dig, at det var en forudsætning at alt faldt på plads hvis protokollatet skulle træde i kraft, men sådan var det..
I aftalen står der at vi kan underskrive protokollatet, der står ikke at vi skal.

Nu kender vi jo alle betydningen af ”kan” og ”skal”, og det har ikke mindst Danske Malermestre, benyttet sig af i årevis.”

Forklaringer

Ole Draborg har forklaret bl.a., at han de seneste 20 år har været direktør for Danske Malermestre. Parterne havde et fælles ønske om at revidere prislisten og nedsatte et udvalg, som skulle forestå arbejdet. Udvalgets oplæg blev grundlaget for organisationsaftalen af 1. februar 2012. Der var enighed om at lave en organisationsaftale, idet man ville være sikker på, at prislisteændringerne blev gennemført, uanset udfaldet af overenskomstforhandlingerne i 2012.

Det viste sig efterfølgende, at prislisten havde ramt skævt på visse områder, og parterne indledte derfor drøftelser om endnu en revision. De nye ændringer var ikke kun til fordel for malermestrene. De ville således også tilgodese malerforbundets medlemmer, f.eks. i relation til sprøjteprisen, som var sat lavt. Der blev afholdt flere møder om revisionen i starten af 2014, således som det fremgår af Carsten Niebuhrs referat af 13. januar 2014.

Prislisteforhandlingerne og overenskomstforhandlingerne kørte sideløbende og hver for sig. Ved forhandlingerne var man opdelt i en overenskomstdelegation og et prislisteudvalg, idet arbejdet med prislisten krævede faglige specialister.

Der blev udarbejdet en række protokollater, herunder protokollat nr. 3 af 27. februar 2014 om akkordafsavnstillæg, protokollat nr. 4 af samme dato om kædeansvar og udateret protokollat nr. 23 om prislisten. Protokollaterne blev ikke underskrevet. Det er sædvanligt, at der

udfærdiges sådanne protokollater, som først underskrives, når der opnås enighed om overenskomsten. Det var Malerforbundet, som skrev udkastene.

Arbejdet lå stille i en periode, mens man afventede resultatet af overenskomstforhandlingerne mellem Dansk Byggeri og 3F. Resultatet forelå den 2. marts 2014, og parterne genoptog derefter forhandlingerne den 4. marts 2014 hos Malerforbundet i Danmark. Da der tegnede sig et billede af, at man ville kunne nå frem til en aftale om akkordafsavnstillæg og kædeansvar, rettede Per Vangekjær henvendelse til Dansk Arbejdsgiverforening, og der blev aftalt et møde. Mødet blev afholdt den 4. marts 2014 ca. kl. 11.00 hos Dansk Arbejdsgiverforening. Han deltog i dette møde sammen med Per Vangekjær. Dansk Arbejdsgiverforening kunne ikke acceptere aftalerne om akkordafsavnstillæg og kædeansvar, hvilket de umiddelbart efter mødet tog til Malerforbundet for at meddele. Hos Malerforbundet var parternes forhandlingsdelegationer til stede. Ved ankomsten til forbundet omkring frokosttid mødte de Jørn Erik Nielsen, som efter meddelelsen om Dansk Arbejdsgiverforenings afvisning af aftalerne om akkordafsavnstillæg og kædeansvar sagde, at han nu ville skrive til forligsmanden, at overenskomstforhandlingerne var brudt sammen. Mens de stadig var i forbundet, kom Per Vangekjær og viste ham aftalen af 4. marts 2014. Hos Danske Malermestre var man meget glade for aftalen, som indebar, at protokollatet om prislisten med justeringer af denne (protokollat nr. 23) var gældende uafhængigt af, hvilken indhold overenskomsten ville få og dermed uafhængigt af, at der ikke kunne indgås en aftale om akkordafsavnstillæg og kædeansvar. Han ved ikke, hvornår de forlod forbundet. Aftalen kan ikke have været udarbejdet inden mødet hos Dansk Arbejdsgiverforening. Prislisteændringerne, som fremgår af protokollat nr. 23, var meget velafbalancerede og tilgodeså således begge parter. Det var ikke på tale, at Malerforbundet skulle have en compensation som modydelse til de foretagne ændringer vedrørende prislisten.

Den 7. april 2014 blev der afholdt organisationsmøde for at drøfte implementeringen af mæglingforslaget vedrørende parternes overenskomst. Malerforbundet i Danmark havde på dette tidspunkt hørt, at Danske Malermestre ved voldgift ville afprøve, om der er var tale om et minimallønsområde. Trykning og udsendelse af den ændrede prisliste måtte afvente udfaldet af voldgiftssagen. Da voldgiften var afsluttet, afviste Malerforbundet i Danmark at implementere de ved aftalen af 4. marts 2014 aftalte ændringer i prislisten.

Der er efter hans opfattelse ikke forskel på den ikrafttrædelsesformulering, som er anvendt i forbindelse med organisationsaftalen af 1. februar 2012, hvori det er anført, at ”Den nye prisliste træder i kraft den 1. september 2012” og sprogbrugen i aftalen af 4. marts 2014, hvori det er anført, at ændringerne i prislisten ”kan underskrives og træde i kraft”.

Det er korrekt, at han som gengivet i ”Maleren” har udtalt, at Danske Malermestre glædede sig over, at prislisten samlet set blev billigere. Det var for bedre at kunne "sælge" ændringerne til medlemmerne på generalforsamlingen, men det er ikke udtryk for hans egen opfattelse.

Per Vangekjær har forklaret bl.a., at han er formand for Danske Malermestre. Han deltog i overenskomstforhandlingerne i 2012 og 2014 og har et indgående kendskab til prislisten. Han var forhandlingsleder i 2014. Det var komplekst at lave om på den i forvejen komplicerede prisliste, således som parterne gjorde i forbindelse med vedtagelsen af organisationsaftalen af 1. februar 2012, og der viste sig efterfølgende behov for justeringer. Forhandlingerne herom afventede udfaldet af overenskomstforhandlingerne mellem Dansk Byggeri og 3F i 2014.

Dansk Arbejdsgiverforening skulle have forelagt resultatet af overenskomstdrøftelserne med Malerforbundet i Danmark til godkendelse, hvilket skete under et møde den 4. marts 2014, hvor han og Ole Draborg deltog fra Danske Malermestre. Dansk Arbejdsgiverforening kunne ikke acceptere protokollaterne om akkordafsavnstillæg og kædeansvar. Efter mødet, tog de ved frokosttid til Malerforbundet, hvor forhandlingsdelegationerne befandt sig, og gav besked om Dansk Arbejdsgiverforenings holdning. Danske Malermestres forhandlingsdelegation kunne ikke forhandle uden hans og Ole Draborgs deltagelse, og der kan derfor ikke have fundet forhandlinger sted, mens han og Ole Draborg var til møde hos Dansk Arbejdsgiverforening. De spiste vistnok frokost i forbundet. Jørn Erik Nielsen sagde, at han ville kontakte forligsinstitutionen og meddele, at forligsforhandlingerne var brudt sammen. På et tidspunkt efter frokost var han alene med Jørn Erik Nielsen, og Jørn Erik Nielsen sagde til ham, at han kunne regne med, at de under alle omstændigheder havde en aftale om prislisten, og at han kunne få dette på skrift. Jørn Erik Nielsen gik herefter op på sit kontor for at skrive aftaledokumentet af 4. marts 2014. Det tog højst en halv time, før Jørn Erik Nielsen kaldte ham op på kontoret, hvor de underskrev dokumentet. Der blev ikke lavet flere udkast til aftalen. Det vil undre ham, hvis Jørn Erik Nielsen i løbet af den halve time havde nået at drøfte dokumentet med forbundets forhandlingsudvalg. Jørn Erik Nielsen sagde ikke noget om, at aftalen var med forbehold for, at der kunne opnås et overenskomstresultat eller at der

blev indgået aftale om akkordafsvinstillæg og kædeansvar. Dokumentet blev skrevet og underskrevet, efter at det stod klart for alle, at overenskomstforhandlingerne var brudt sammen.

Efter at parterne forgæves havde været indkaldt til forligsinstitutionen, blev han ringet op af Ole Draborg, som var bekymret over, om prislisteraftalen stod ved magt. Han beroligede ham, da han var sikker på, at han havde en aftale med Jørn Erik Nielsen. For en god ordens skyld ringede han Jørn Erik Nielsen op. Han husker ikke med sikkerhed, hvornår telefonsamtalen fandt sted. Jørn Erik Nielsen sagde, at han var ærgerlig over voldgiftssagen vedrørende minimalløn, men bekræftede, at deres aftale om prislisten stadig stod ved magt. Han husker at have undret sig over Rasmus Gunnarsons mail af 23. maj 2014, idet han var sikker på, at han havde en aftale med Jørn Erik Nielsen. Først efter voldgiftsrettens tilkendegivelse i september 2014, opstod der uenighed om prislisteraftalen.

Det er korrekt, at han har udtalt som anført i ”Maleren”, at det ville blive billigere med prislisteændringerne. Men det drejede sig alene om visse punkter.

Jørn Erik Nielsen har forklaret bl.a., at han er forhenværende formand for Malerforbundet i Danmark. Han har deltaget i to revisioner af prislisten. Prislisten er en integreret del af overenskomsten.

Efter 2012-revisionen af prislisten, kom der meldinger fra Danske Malermestres medlemmer om, at prislisten var blevet for dyr, idet priserne var steget med 17-18 %. Det var ikke rigtigt, men parterne blev enige om at se på, om prislisten skulle revideres.

De ændringer, som fremgår af det uunderskrevne protokollat nr. 23, der blev udarbejdet i forbindelse med overenskomstforhandlingerne i 2014, indebar en billigørelse til fordel for Danske Malermestre. Det var derfor klart, at protokollatet ikke kunne accepteres af Malerforbundet uden en modydelse. Ellers ville protokollatet være umuligt at ”sælge” til forbundets medlemmer. En modydelse kunne være de aftaler om akkordafsvinstillæg og kædeansvar, der blev forhandlet om.

Den 4. marts 2014 forhandlede parterne om overenskomsten hele dagen. På et tidspunkt om eftermiddagen tog Danske Malermestres ledelse til møde i Dansk Arbejdsgiverforeningen for

at få at vide, om foreningen kunne acceptere, at der blev indgået aftaler om akkordafsavnstillæg og kædeansvar i overensstemmelse med de udarbejdede protokollater herom. Ledelsen kom senere på eftermiddagen tilbage fra mødet og meddelte, at Dansk Arbejdsgiverforening havde sagt nej, og parterne måtte på den baggrund konstatere, at overenskomstforhandlingerne var brudt sammen.

Aftalen af 4. marts 2014 blev skrevet på hans kontor, før Danske Murermestres ledelse tog til mødet i Dansk Arbejdsgiverforening. Aftalen må ligeledes være blevet underskrevet før dette møde, da det ikke ville give mening at underskrive den på et tidspunkt, hvor det var klart, at overenskomstforhandlingerne var brudt sammen. Dokumentet blev inden underskrift forelagt for forbundets forhandlingsudvalg, hvor der var en del drøftelser om formuleringen, og der blev lavet flere udgaver af aftaledokumentet. Baggrunden for udarbejdelsen af aftalen var, at der hele tiden blev talt om prislisten, og med aftalen kunne diskussionen om prislisten lukkes, hvis ellers overenskomstforhandlingerne førte til enighed om et resultat. Hvis overenskomstforhandlingerne var afsluttet med enighed om et resultat eller var strandet, ville der ikke have været grund til at indgå en aftale som den, der fremgår af aftaledokumentet af 4. marts 2014. Med ordet ”kan” i aftalen blev det markeret, at der ikke var tale om en endelig og ubetinget forpligtelse. Hvis der den 4. marts 2014 havde været enighed mellem parterne om, at de prislisteændringer, der fremgår af protokollat nr. 23, under alle omstændigheder skulle være gældende, kunne parterne blot have underskrevet protokollatet eller et dokument med tilsvarende indhold. Aftalen af 4. marts 2014 viser tydeligt, at det netop ikke på det tidspunkt var meningen, at ændringerne under alle omstændigheder skulle være gældende. Organisationsaftalen af 1. februar 2012 er formuleret anderledes, idet der her ikke var tvivl om, at prislisterevisionen skulle træde i kraft.

Nogen tid efter indgåelsen af aftalen af 4. marts 2014 blev han ringet op af Per Vangekjær, som spurgte, om forbundet stod ved aftalen. Han sagde, at forbundet fortsat stod ved aftalen, såfremt forudsætningerne heri kunne opfyldes, dvs. at forbundet skulle have noget til gengæld.

Rasmus Gunnarson har forklaret bl.a., at han er forhenværende næstformand i Malerforbundet i Danmark. Han har været medlem af såvel prislisteforhandlingsudvalget og overenskomstforhandlingsudvalget. Danske Malermestre ønskede en række ændringer til prislisten, som ville gøre prislisten billigere set fra arbejdsgivers side, og forhandlingerne om

prislisten var derfor hægtet op på, at man ved overenskomstforhandlingerne skulle kunne finde en samlet løsning, hvor forbundet fik kompensation for billiggørelsen. Isoleret set var prislisteændringerne ikke acceptable for forbundet. Såfremt Malerforbundet i Danmark den 4. marts 2014 havde været enig i ændringsforslagene til prislisten uafhængigt af overenskomstforhandlingernes udfald, kunne parterne blot have underskrevet protokollat nr. 23 og sat indholdet heraf i kraft.

Der var overenskomstforhandlinger hos Malerforbundet i Danmark den 4. marts 2014. Sammen med det øvrige forhandlingsudvalg fik han forevist udkastet til aftalen af 4. marts 2014 af Jørn Erik Nielsen. Forhandlingsudvalgets medlemmer var splittede med hensyn til, om man skulle skrive aftalen under. Det var afgørende, at forbundet skulle stå frit i relation til prislisten, hvis der ikke blev opnået et samlet set tilfredsstillende resultat. Man nåede frem til, at forbundet kunne underskrive med anvendelse af ordet ”kan”, som markerede, at forbundet ikke havde bundet sig endeligt.

Kresten Vendelboe har forklaret bl.a., at han i tiltrådte som formand for Malerforbundet i Danmark i slutningen af oktober 2014. Han har været med i overenskomstforhandlingsudvalget siden 2010.

Forhandlingsudvalget blev forelagt aftalen af 4. marts 2014 sidst i forhandlingsforløbet den pågældende dag. Han husker ikke, om det var før eller efter frokost den 4. marts 2014, men det var inden, at forhandlingerne brød sammen som følge af mødet i Dansk Arbejdsgiverforening. Aftalen var udfærdiget af Jørn Erik Nielsen. Medlemmerne af forhandlingsudvalget var uenige om, hvorvidt man skulle underskrive aftalen, da den var unødvendig, såfremt man ikke kunne opnå nogen modydelse for ændringerne til prislisten. Udvalgets bemærkninger gik primært på, hvad konsekvenserne kunne være af at underskrive aftalen. Det var magtpåliggende for udvalget, at man ikke kom til at hænge på noget, hvis ikke der blev opnået enighed om den samlede pakke. Det var en klar forudsætning for forbundets accept af prislisteændringerne, som isoleret set var til Danske Malermestres fordel, at man fik noget til gengæld, f.eks. aftaler om akkordafsnstillæg og kædeansvar.

Aftalen af 4. marts 2014 blev taget op på et efterfølgende hovedbestyrelsesmøde, hvor det blev drøftet, om man på ny skulle indgå i dialog med Danske Malermestre om ændringer af

prislisten. Det er formentlig det forhold, som Jørn Erik Nielsen henviser til i sin e-mail af 17. september 2014 til Ole Draborg.

Carsten Niebuhr har forklaret bl.a., at han har været formandssekretær hos Malerforbundet i Danmark siden 1999 og har stået for forhandlingerne vedrørende prislisten. Prislisten blev revideret i 2012, idet den var for kompliceret og forældet. Revisionen skyldtes ikke, at prislisten var for dyr. Man ønskede bl.a. at ændre opmålingsprincipperne. Efter at revisionen var gennemført, fremkom Danske Malermestre med ønske om at få foretaget nogle justeringer, og der blev afholdt et møde herom, således som det fremgår af hans referat af 13. januar 2014. Forhandlingerne om ændringerne blev udskudt til overenskomstforhandlingerne, hvor man i fællesskab udarbejdede protokollat nr. 23 om prislisten. Der blev ved protokollatet både reguleret op og ned på priserne, men ændringerne var samlet set til arbejdsgivernes fordel, da de priser, som blev reguleret ned, omfattede ca. 80 % af arbejdsmængden. Det var derfor afgørende, at der kunne indgås en samlet aftale, som indebar, at forbundet fik noget til gengæld for at acceptere ændringerne vedrørende prislisten. Forbundet havde i den forbindelse særligt øje på forhandlingspunkterne om kædeansvar og akkordafsnstillæg.

Overenskomstforhandlingerne foregik hele dagen den 4. marts 2014. Det fremgår af de notater, som han har udarbejdet til brug for lønudbetaling til forbundets medlemmer, at forhandlingerne sluttede kl. 16.00. Danske Malermestres ledelse var på et tidspunkt forbi Dansk Arbejdsgiverforening, mens de andre arbejdede videre. Han var også en del af forhandlingsudvalget og deltog i udvalgets drøftelser af formuleringen af aftalen af 4. marts 2014. Aftalen af 4. marts 2014 var ikke et dokument, som hastigt blev udarbejdet af Jørn Erik Nielsen.

Parternes argumentation

Klager har navnlig anført, at parterne den 4. marts 2014 opnåede enighed om, at protokollat nr. 23 vedrørende regulering af den nye prisliste ”kan underskrives og træde i kraft umiddelbart efter de afsluttede overenskomstforhandlinger”, og at aftalen skulle udformes som en organisationsaftale. Indklagedes daværende formand, Jørn Erik Andersen, bekræftede senere over for klagers formand og direktør, Per Vangekjær og Ole Draborg, at en aftale om justering af parternes fælles prisliste var indgået. Der var til aftalens underskrivelse og ikrafttræden ikke knyttet forudsætninger om udfaldet af de sideløbende overenskomstforhandlinger, og aftalen er derfor gældende og bindende uafhængigt af

overenskomstforhandlingerne. På trods heraf afviste indklagede at implementere aftalen og tilkendegav, at aftalen ikke stod ved magt. Indklagede er forpligtet til at implementere den indgåede aftale i parternes fælles prisliste. Indtil dette sker, gør indklagede sig skyldig i en væsentlig, løbende misligholdelse af parternes aftalegrundlag og har derved pådraget sig bodsansvar.

Indklagede har navnlig anført, at indklagede både før, under og efter overenskomstforhandlingerne har tilkendegivet, at revision af prislisten forudsatte, at der blev indgået overenskomst mellem parterne. Teksten i aftalen af 4. marts 2014 henviser i overensstemmelse hermed til, at aftalen ”kan” underskrives og træde i kraft umiddelbart efter de afsluttede overenskomstforhandlinger. Hvis der under alle omstændigheder havde været enighed om indholdet af protokollat nr. 23, kunne parterne have underskrevet dette dokument eller et dokument med et tilsvarende indhold. Det er udokumenteret, at indklagedes forhenværende formand, Jørn Erik Nielsen, mundtligt tilkendegav over for klager, at aftalen af 4. marts 2014 var en endelig og bindende aftale. Klager affandt sig med, at indklagede ved e-mail af 26. maj 2014 anførte, at man ikke anså aftalen for endelig og bindende, og at indklagede derfor ville lade sin hovedbestyrelse tage stilling til aftalen i lyset af voldgiftssagen. Dette viser, at heller ikke klager anså aftalen for endelig og bindende. Klager vendte først efter afgørelsen af voldgiftssagen tilbage til spørgsmålet.

Arbejdsrettens begrundelse og resultat

Aftalen af 4. marts 2014 bestemmer, at protokollat nr. 23 om prislisten ”kan underskrives og træde i kraft umiddelbart efter de afsluttede overenskomstforhandlinger”. Efter bevisførelsen og ordlyden af aftalen lægger Arbejdsretten til grund, at aftalen er skrevet og formentlig også underskrevet, før overenskomstforhandlingerne den samme dag brød sammen som følge af Dansk Arbejdsgiverforenings holdning til protokollaterne om akkordafsvinstillæg og kædeansvar.

Arbejdsretten finder, at det forhold, at underskrivelsen af protokollat nr. 23 blev udskudt til efter overenskomstforhandlingerne, mest naturligt må forstås således, at meningen med aftalen var, at parterne ikke skulle være forpligtet af protokollat nr. 23, medmindre der blev opnået enighed om et overenskomstresultat. Hvis meningen havde været, at protokollat nr. 23 under alle omstændigheder skulle være gældende og bindende for parterne, ville det have

været nærliggende, at parterne havde underskrevet protokollat nr. 23 eller et dokument med et tilsvarende indhold frem for aftalen af 4. marts 2014.

Herefter tager Arbejdsretten indklagedes frifindelsespåstand til følge.

Thi kendes for ret:

Indklagede, Landsorganisationen i Danmark for Malerforbundet i Danmark, frifindes.

I sagsomkostninger skal klager, Dansk Arbejdsgiverforening for Danske Malermestre, inden 14 dage efter afsigelsen af denne dom betale 2.000 kr. til Arbejdsretten.

Thomas Rørdam